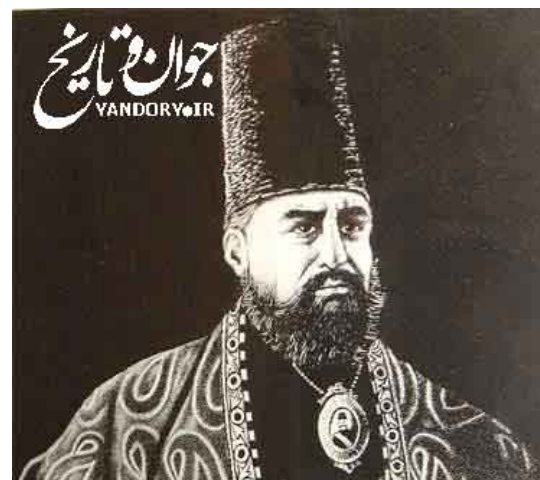

ترس مورخان قجری از نوشتن محسنات امیرکبیر

۲۸ آبان ۱۳۹۵ ساعت ۱۱:۲۶

در یادداشت‌ها و سفرنامه‌های ناصرالدین شاه‌اشاراتی هست که پشیمانی او را از قتل امیرکبیر می‌رساند و به هر صورت می‌توان گفت که قتل آن مرد بزرگ‌بزرگ‌ترین ضایعه‌ی جبران‌ناپذیری بود که به حیات سیاسی و اجتماعی ایران وارد آمد و محققا بقای امیر بر سر کار، صفحه‌ی جدیدی در تاریخ حیات ملی ایران باز می‌کرد و اصلاحاتی که آن مرد بلندهمت آغاز کرده بود اگر به دست خود او به اتمام می‌رسید، شرایط زندگی ملت ایران کاملا تغییر می‌کرد و از آن‌همه لطمات سیاسی و اقتصادی که بعد از قتل امیر از طرف بیگانگان و به دست عمال پست و خیانت‌پیشه‌ای چون میرزا آقاخان اعتمادالدوله به ایران وارد آمد، جلوگیری می‌شد.

جوان و تاریخ- سبک زندگی

در یادداشت‌ها و سفرنامه‌های ناصرالدین شاه‌اشاراتی هست که پشیمانی او را از قتل امیرکبیر می‌رساند و به هر صورت می‌توان گفت که قتل آن مرد بزرگ‌بزرگ‌ترین ضایعه‌ی جبران‌ناپذیری بود که به حیات سیاسی و اجتماعی ایران وارد آمد و محققا بقای امیر بر سر کار، صفحه‌ی جدیدی در تاریخ حیات ملی ایران باز می‌کرد و اصلاحاتی که آن مرد بلندهمت آغاز کرده بود اگر به دست خود او به اتمام می‌رسید، شرایط زندگی ملت ایران کاملا تغییر می‌کرد و از آن‌همه لطمات سیاسی و اقتصادی که بعد از قتل امیر از طرف بیگانگان و به دست عمال پست و خیانت‌پیشه‌ای چون میرزا آقاخان اعتمادالدوله به ایران وارد آمد، جلوگیری می‌شد. مورخان معاصر ناصرالدین شاه که یا از ترس مجازات و یا به صرف حفظ مقام و تقرب یافتن به دربار، فاجعه‌ی قتل امیر را

پرده پوشی کرده اند، در عین حال نتوانسته اند از عظمت روح و فکر آن مرد آزاده چشم پوشی کنند و جسته و گریخته در خلال نوشته های آنان عبارات و مطالبی حاکی از ارزش و اهمیت شخصیت امیر به چشم می خورد. و مطالعه ی دقیق در عبارات و جملاتی که از نوشته های مورخین مزبور به ویژه لسان الملک سپهر مؤلف «ناسخ التواریخ» این نکته را به خوبی درمی یابد که خرده گیری نویسندگان مزبور بر اعمال و رفتار امیر کبیر، در حقیقت تمجید و تجلیل از امیر و معرف قدرت نفس و توانایی روحی اوستغیر از امیر کبیر چه کسی قادر بود که به قول مؤلف ناسخ التواریخ: «شاهزادگان بزرگ و بزرگان سترگ» یعنی خیل مفت خواران را «مخدول کند و در زوایای خمول بازدارد» و آیا کدام سیاستمدار ایرانی را جز امیر، می توان یافت که در برابر سلطان مقتدر قاجاریه که خود را ظل الله می دانست با آن بی پروایی و صراحت و آزادی سخن بگوید و اظهار عقیده کند. سفارت انگلستان در تهران از طرف دولت انگلیس طی نامه ای نسبت به قتل امیر کبیر، اعتراض کرد تا به آن وسیله تهمت دخالت در قتل آن مرد وطن پرست را از خود دور کند و همین امر عده ای از مورخین را بر آن داشته است که در قتل امیر کبیر بیشتر به سیاست و تمایلات دولت روسیه توجه کنند، و آن دولت را مسئول قتل وی بدانند! در حالی که حمایت و جانبداری صریح انگلستان از رقیب امیر، میرزا آقا خان نوری و جنبه ی نوکرمآبی و تسلیم نوری در برابر سیاست انگلیس غیر قابل انکار است و خود این امر نیز یکی از آثار و دلایل خدعه و نیرنگ های سیاسی انگلستان در ایران و نشانه ای از صدها مداخله ی مستقیم و غیرمستقیم در امور داخلی کشور ما می تواند باشد. به هر صورت قدر مسلم آن است که از مرگ امیر کبیر هر دو همسایه نیرومند شمالی و جنوبی ایران خرسند و شاد شدند. زیرا کشوری آشفته و بی نظم و ملتی سرگردان و متحیر و بی خبر، برای پیش بردن مقاصد سیاسی و استعماری آنان مناسب تر از آنچه بود که امیر کبیر می خواست بوجود آورد و اصلاحات و کوشش مداوم امیر، تیشه ای بود که به ریشه ی نفوذ سیاسی و استعماری آن دو دولت و هر دولت استعماری دیگری در ایران زده می شد. مسئله ی انتساب امیر کبیر به روسیه و هواداری امیر از سیاست آن دولتیکی از شاهکارهای سیاست خدعه آمیز بریتانیا در ایران است و مسلماً سرپرسی سایکس عامل امپریالیزم بریتانیا و نویسنده ی کتاب «تاریخ ایران» موظف و مکلف بوده است که این معنی را در کتاب خود بگنجاند. وی درباره ی امیر کبیر و علت عزل او می نویسد: «شاه (ناصر الدین شاه) یک عده مستحفظ در اطراف قصر خود گذاشته و قاصدی به نزد وزیرش امیر کبیر فرستاد تا به او ابلاغ کند که به شغل وزارت او خاتمه داده شده و فقط فرماندهی قشون با او خواهد بود. امیر نظام این ابلاغ را به حسن اطاعت پذیرفت و میرزا آقا خان اعتماد الدوله به صدراعظمی تعیین گردید. لیکن اقدام بی رویه و خارج از احتیاط سفیر روس که اعلام داشت امیر نظام معزول تحت حمایت تزار امپراتور روس می باشد و بعد هم تغییر مشی داده و خود را از حمایت او کنار کشید، ممکن است بیشتر باعث برافروختن شاه و شدت خشم و غصب او شده باشد. اما روی هم رفته این وساطت و توطئه های دشمنان او بالاخره شاه را مجبور ساخت که او را به کاشان تبعید نماید».

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۲۱۶۵/میر-کبیر-محسنات-نوشته-قجری-مورخان-ترس/۲۲۱۶۵>